

998
38.

I. N. J.

DISPUTATIO LOGICA,

E A g

DE ARGUMENTIS
CONSENTANEIS
SECUNDA;

In Regia Academiâ Aboënsi
ex consensu amplissimæ Fac. Phil. libe-
ralis exercitū gratia publice Disputati-
oni eruditorumque examini
submissa,

P R Ä S I D E

M. JACOB. FLACHSENIO,
Metaph. & Log. Prof. Publ. & Ord.,
nec non Fac. Phil. h. t. Dec.

R E S P O N D E N T E ,

O L A O R I N G I O ,

Ad diem 27. Martij Anni Christiani
clo loc lxxv.

Horis antemeridianis in Audit.
Maximo.

A B O Ä ,

XCUISA à PETRO HANSONIO Acad. Typ.

Svenoni Ringb. Fratris charissim.

*Reverendissimo DOMINO,
DN. JOHANNI GEZELIO, S.S.*
Theologiae Doctori celeberrimo, Diocesis
os Aboensis Ephoro longe gravissimo, Regiaeque quae
Aboæ est Universitatis Pro-Cancellario, Amplissi-
mo ac Consistorij Ecclesiastici Præsidio laudatissimo, In
Christo Patri, Mecœnati, Patrono, & Promotori meo
summo, æterna animi reverentia, submissè suspicioendo.

NEC NON.

*Maxime Reverendo, atque Excellentiss. DOMINO,
DN. ENEVALDO SVENONIO S.S.*
Theol. Doctori celeberrimo, Ejusdemque Facultatis in
Regia Aboensium Academia Professori Primario, Eccle-
siarum Civitatis, & annexæ Numensis Pastori gravissi-
mo, Mecœnati, Patrono & Promotori meo magno,
quovis honoris & obsequijs zelo, perpetim devenerando.

UT ET

*Plurimum Reverendis & Clarissimis VIRIS
DN. JACOBO BRENNERO, Cro-
nebyensium Pastori vigilantissimo, & adjacentium Ec-
cliarum Præposito accuratissimo, Mecœnati & Pro-
motori, singulari observantia colendissimo,*

*DN. NICOLAO RINGIO, Pastori
NeoCarleburgensium per quam meritissimo, Patruo
Promotori & Nutritio meo, ut honoratissimo, sic et
jam à me, omni reverentie cultu, ætate prosequendo.*

*DN. ERICO Granbergh/ Pastori in Loch-
ta optimè merito, Promotori, Fautori & Benefactori
maxime venerando.*

*DN. M. JOHANNI CARLANDRO, Ecclesie
Pjhejockiensis designato Pastori dignissimo, ut quon-
dam præceptor meo fidelissimo, ita nunc Fautori &
promotori plurimum honorando.*

*DN. M. NICOLAO RINGIO, Regiae Universitas
tis Aboensis Depositori solertissimo Cognato, præces-
tori & Fautori meo officiosè colendo,*

REVERENDISSIME ET AMPLISSIME
DOMINE EPISCOPE.
MAXIME REVERENDE
DOMINE DOCTOR.

Vosq; Plurimum Reverendi, Clarissimi
atq; Doctissimi Domini. Patroni Me-
cœnates, Promotores & Fautores
quovis promptissimo animi studio,
æternum submissè honorādi, colēdi.

Dlu, animo in diversa versato, quo potissimū
modo, Tibi, Reverendissime Dn. Pater,
ut & Vobis, Mecœnates optimi, animi mei gra-
titudinem, officiaq; declararem mea; ad quæ,
Vestra, beneficia tanta, præter omne meum me-
ritum, ingratūs abundè præstata, me penitus
benent devinclum; illud tandem, fluctuans e-
legi remedij, ut par pari referre, vel muneri-
bus aureis, argenteisq; ea demereri non valens,
Ego, Vester Servus, Patres & Mecœnates, me-
ritū vestris longè impar munuscum hoc
chartaceum, ad Vestros deponerē pedes, obnixe
& humilimè rogans, aiso ut ignoscentes, Pri-
mitiās hasce meas, quas Vestris, inscribere
Nominibus sustineo, sereno vultu, menteq;
acciipiatis candidā; illaq; memet, quos adju-
tos & Promotos velitis, annumerare dignemi-

ni. Deum omnā gratiā, supplex interim
contendo, ut Vos omnes, Patrone, & Promoto-
res maximi (Teq; etiam Patrue, imo Pater
Plurimum Reverende DN. NICOLAE
RINGI, cuius non profectō Patrui, sed verē
Parentis dilectissimi, beneficia in me largitē
collocata, efficiunt, ut Te, tuaq; facta, lauda-
bilia, prius ego sim defessus, laudibus condi-
gnis extollendo, quam Tu laude digna, in
me, meosq; faciendo, quo ipso, mihi, &
omnibus bonis alijs, charus, pariterq; vene-
randus existis) in Ecclesiae Christianae Emolu-
mentum, Reipublicae literariae incremen-
tum, Patriaq; decus ac ornamentum, quam
diutissimē superstites, sospites & incolumes
conservet, ita vovere & precari non desistet
qui est, manetq; donec vivit:

Reverendissimæ T. Dignit.

Vestrarumq; Ampl. Rev. & Clarit.

Devotissimus cultor
&
Cliens.

OLAUS RINGIUS

quod in sensu disjuncto cum subiecto reciprocatur, ut necessitas & contingentia in Ente; motus & quies in corp. Nat.

§. 2. Jam quid sit Adjunctum commune facile est intelligere, scilicet quod cum subiecto non reciprocatur, quodque subiectum contingenter afficit: v. g. albedo in cygno, nigredo in corvo; sic tempus & locus adjuncta communia sunt omnium corporum naturalium.

T H E S I S V I I I .

Adjunctum denique est Separabile vel Inseparabile. Adjunctum separabile est quod naturaliter a subiecto revera separari potest; Inseparabile vero, quod separari non potest.

Ἐκθεσις.

§. 1. Ad recte percipiendam hanc divisionem *Tria* potissimum obiter notanda. 1. Per separationem non intelligitur separatio quaecunq[ue], etiam mentalis, quae alias abstractio dicitur; qua etiam arctissime unita separamus: Sed separatio realis, quia unum revera actu divellitur ab altero; sive utrumque unitorum post separationem maneat, ut cum cortex separatur ab arbore: sive alterum intereat, ut cum albedo separatur a pariete.

Hoc sensu accidens separabile est: *habitus* & *notitia in mente*, *calor in aqua*, *nigredo in pariete*, *sanitas in corpore*, *vestis & quivis ornatus corporis*; Inseparabile vero, *gravitas in ferro*, *calor in igne*, *humiditas in aqua*.

§ 2. Attendendum quid ferat constitutio rerum naturalis, quid vero supernaturaliter tantum à rebus separari potest. Posteriori hoc modo & potentia Dei absoluta, omnia adjuncta à subjectis suis separari possunt, scilicet quæ realiter à subjecto differunt; Idem namq; Deus, nexus in prima creatione inter subjectum & adjunctum copulatum, etiam dissolvere potest, quemadmodum exemplis haud paucis demonstrari potest. Sic separata est *gravitas à ferro* 2. Reg. 6. *motus à sole* Jos. 10. *Calor ab igne* Dan. 3. & hoc modo nullum adjunctum est inseparabile, nisi quod cum subjecto realiter idem est.

§ 3. Non existimandum solum & quodlibet Adjunctum proprium esse inseparabile, & adjunctum commune separabile; dantur enim multa adjuncta communia quæ à subjectis naturaliter non separantur, ut quantitas in homine, nigredo in corvo; nec omnia Adjuncta propria sunt inseparabilia; quando itaq; adjunctum dividitur in separabile & inseparabile, abstrahit ab adjuncto proprio &

com-

CAP. VI. SECTIO II. ELENCHT. 386
communi, & competit Adjuncto recepto in
genero.

QUESTIONES.

I. Qv. An accidentia possint esse
Subiecta; & substantiae Adjuncta?

§. 1. Multorum est assertio, *solas substantias esse subiectas, & sola accidentia adjuncta*, nec cum regulis Aristotelicis quadrare existimant, si quis diceret etiam accidentia posse esse subiecta: nam secundum Arist. 4. Met. text. 13. $\delta\mu\eta\sigmaυμβεβηκότος\sigmaυμβεβηκός$ i.e. *accidentis non datur accidens*; Item *accidentis esse est inesse*: nec substantiis convenire, ut sint Adjuncta, dicit enim Arist. lib. Cat. cap. 5. *substantiae non sunt in subiecto*; quod fieri putant, si substantiae essent adjuncta. Quibus permoti rationibus Ramæi substantiam ad locum subiecti retulerunt. vide Doun. lib. 1. Dial. cap. x. p. m. 193.

§. 2. Pro sensu questionis genuino obtinendo, nota: quando queritur an accidentia possint esse subiecta; non esse sermonem de *subiecto occupante* sed de Recipiente, *an sc. unum accidens possit esse subiectum recipiens accidentis alterius*. Item non queritur, an substantia possit esse adjunctum occupatum; quod quidem extra dubium; sed *an possit esse adjunctum receptum*.

§. 3. Quibus prænotatis, respondetur i. ad quæstionis membrum prius: *Unum accidens potest esse subjectum aliis*, quod probatur exemplis. *Superficies est subjectum coloris; potentiae naturales sunt subjecta habituum; potentia prima subjectum secundæ potentiae.* Ubi quidem concedimus, hoc subjectum non esse subjectum *quod & primum*, est tamen *quo & immediatum*, & in habitudine hac, arguit ut subjectum, eamq; notionem admittit ii. Ad membrum posterius: *substantijs non repugnat esse adjuncta*; id docent exempla sequentia, *Miles est armatus. Homo est vestitus; Forma est in materia, Anima est in corpore, Aqua est in spongia, Piscis est in aqua.* In quibus termini simplices sunt subjectum & adjunctum, adjuncta vero hæc, ut patet ad oculum, sunt substantiæ.

II. Qv. An de loco hic agendum?

§. i. Ita docent magno nisu Ramæi: Ex eo enim quod dixit Ramus lib. i. c. io. *Locus est subjectum rei locatæ*, concludit Doun. h. m. lib. i. c. x. *Quoniam autem Logi doctrina ad Logicam pertinet, ut mox dicetur, plenior ejus tractatio nobis instituenda est.* Subjungit. *Quod autem loci doctrina ad Logicam pertineat, inde constat, quod lo-*

eius omnium omnino rerum sit communis, ut per inductionem facile probari potest. Sic enim Philosophi licet parte & magnitudine carentibus locum attribuunt. Locus autem hic quid sit, definit in sequentibus inquiens: Logicus autem locus, sola spatij designatio-ne, solaque mentis consignatione constat.

§. 2. Sed de loco hic idem ferimus judicium, quod supra p. 370. latum erat de motu; scilicet, *Non posse venire locum hic in considerationem, ut peculiare argumentum;* nam in quocunq; non resolvitur Axioma aut Syllogismus, id non est argumentum; itaq; non aliter loci mentio hic injicitur quam quatenus est exemplum subjecti vel adjuncti: dubitant namq; Logici, an locus sit corporis subjectum, an vero adjunctum dicendum.

§. 3.. Quia in re breviter dicimus utrumq; sana ratione dici, diverso tamen respectu. Locus enim quando consideratur ut affectio corporis, est adjunctum eidem adhaerens. Sed locus quando consideratur ut res quædam continens locatum, subjectum evadit. Hæc itaq; propositio: *Corpus est in loco duplē habere potest sensum, 1. ut æquipolleat huic, corpus est locatum, vel corpus est locale;* Et tunc locus enunciatur de corpore, ut adjunctum quoddam externum. 2. *Qua-*

tenus locus per superficiem quasi ambientem, ut docent Aristotelici, recipit in se locatum; tunc corpus prædicatur de loco, ut de subjecto, ipsumq; corpusevadit Adjunctum.

III. QV. QVO JURE AGATUR HIC DE Tempore?

§. 1. Temporis etiam doctrinam in Logicam tanquam ibi domesticam infert idem Doun. l. i. c. xi. inqviens: *Ut autem locus est in subjectis, sic tempus est in adjunctis, ejusq; etiam doctrina Logica est: addit rationem, nam & tempus omnium omnino rerum commune est, nec quicquam est, quod non suam grandam durationem habet. Tempus Logicum, dicit, nihil est aliud quam rei duratio.*

§. 2. Sed eodem fundamento cadit & hoc assertum, qvo ruebant ea, quæ de motu & loco Logico à Dounamo dicebantur. Confunditurq; hic ipsum argumentum, cum rebus quæ sunt exempla argumentorum; Et non accurate distingvuntur Notiones primæ à secundis.

§. 3. Utrum vero tempus dicatur subjectum vel adjunctum corporum, in controversiam venit inter Logicos. Sunt qui temporis efficientiam tribuunt ad res producendas, ut Poëtæ & Oratores, quibus tempus est ex efficientibus; quam quidem sententi-

am hie non urgemus. Sed sciendum *tempus aliud esse intrinsecum aliud extrinsecum*, ut docetur in Metaph. illud est duratio cuiusq; rei, qvam haberet etiam quiescente vel non existente sole; estq; tempus illud adjunctum rei durantis & quidem internum; Tempus vero extrinsecum, quod describit motus cœli, unde res aliqua dicitur menstrua, annua &c. adjunctum est externum,

CANONES

I. Posito subjecto, necesse est ponere adjuncta.

§. 1. Subjectum enim est, cui aliquid adiungitur; Subjectumq; & adjunctum sunt relata. v. g. *Cælum est corpus, E. habet quantitatem. Plato est homo, E. E disciplina capax. E. E risibilis.*

§. 2. V. C. 1. De adjunctis propriis & essentialibus, quæ cum subjecto reciprocantur, non de communibus: communia namq; ponuntur modo quopiam generico, vago & indeterminato. 2. De subjecto & adjuncto non absolute sed relative consideratis. 3. valet quidem canon & de adjunctis necessarijs & de contingentibus, sed ita, ut illa tribuantur necessariò & immutabiliter; hæc contingenter. 4. v.c. Secundum communem na-

391   COLLEG. LOG. PART. I.
taræ ordinem seu naturaliter; supernatura-
liter sæpe aliter contingit. 5. Non est ne-
cessæ, ut *omnia* tamen ponantur adjuncta.
itaq;

II. Sublato & negato subjecto, tol-
luntur & negantur etiam adjuncta.

§. 1. Philip. inquit: *Sublato subjecto pe-*
reunt accidentia: licet non tantum acciden-
tia sed & substantiæ possint esse adjuncta,
ut supra ostensum. Hinc itaq; rectè infero:
Pigmæi non dantur, &c. tam parvam quæ il-
lis vulgo tribuitur, non habent quantitatem.
Purgatorium non est. &c. nec calidum.

§. v. c. 1. De subjecto & adjuncto considera-
tis relative non absolute. v. g. *Mortuo di-*
vite, non quidem pereunt etiam divitiæ abso-
lutè consideratæ, cessant tamen ejus esse di-
vitiae & adjunctæ. 2. De Adjunctis realibus
non intentionalibus. Sic v. g. *fine nondum*
existente, datur tamen ejus cognitio; quæ
cognitio est adjunctum finis intentionale.
3. Subjectum *Quod*, discernendum à subjecto
Quo. v. g. *mortuo licet homine manet tamen*
cicatrix in copore. Itaq; 4. *A destruccióne*
subjecti Totali, valet ad negationem adjun-
ctorum; non à partiali.

III. Idem subjectum est capax con-
trariorum.

§. 1. v. g. *Corpus recipit nunc motum nunc quietem. Anima nunc odium nunc amorem, nunc letitiam nunc tristitiam, nunc scientiam nunc ignorantiam admittit.*

§. 2. Cum his tamen cautionibus intelligendus canon *Qvod admittit contraria subjectum, i. successive 2.* Si simul, tum *unum contrariorum est in gradu remissiori 3.* Ni si alterutrum contrariorum tamen insit per naturam, unde *ignis nunquam est frigidus.*

IV. Posito Adjuncto, necesse est praexistere subjectum.

§. 1. Nam adjunctum dicitur, quod subjecto adjungitur, v. g. *est risibilis ē. homo. est quantum ē. est corpus. In cænā Domini est sapor panis ē. Ē verus panis.*

§. 2. Verus est canon de Adjuncto & Subjecto consideratis *relative*, non ratione entitatis absolutæ. 2. De Adjunctis quæ sunt accidentia; de adjunctis substantialibus non item, nisi ut dictum relative considerentur. Huic affinis est Canon.

V. Ab est tertij adjecti, ad est secundi adjecti, valet consequentia.

§. 1. h. e. ut explicat Busch. Harm: Dial. lib. I. cap. xi. affirmato adjuncto, quod per copulam est affirmata enunciatur de antecedente

393 COLLEG. LOG. PART. I.
dente subjecto, etiam ipsius antecedentis essentia est affirmanda. v. g. si mortui sunt miseri, mortui etiam sunt. Ignis est calidus, E. Ignis est. Infernus est horribilis. E. Infernus est.

§. 2. Valet C. i. Cum prædicatum tribuitur subjecto per se non per accidens. 2. De prædicatis positivis & afferentibus de subjecto aliquid, non privativis aut removentibus. itaq; non procedit: homo est mortuus, E. homo est. Ecclipsis est futura. E. Ecclipsis est. Non valet Canon. i. cum variatur significatio termini v. g. Cerberus est subjectum. E. Cerberus est. 2. Nec in exclusivis. v. g. tantum homo est animal rationale; E. tantum homo est. Nec. 3. De ideis, generibus & speciebus mente conceptis. v. g. mons aureus est mente conceptus E. mons aureus est. Homo est animal. E. homo est. Plato est homo, E. Plato est.

VI. Negato adjuncto, non statim negatur subjectum.

§. Busch. Harm. Log. lib. i. cap. xi. inquit: Negatis, sublatis, & non apparentibus proprietatibus rerum naturalium, non statim neganda est subjectorum essentia; præsertim, ubi de veritate essentiarum certissima habes divinæ voluntatis testimonia. Sic in S. cana non apparent nec occurruunt sensi-

bus nostris, proprietates corporis naturales, visibilitas, & palpabilitas; exinde tamen praesentia corporis Christi in S. cœna non est neganda.

VII. Proprium non excedit suum subiectum; vel. Proprium unius, nequit esse proprium alterius.

§. 1. Proprium enim est, quod *uni* *soli* convenit, *primò & per se*; implicat itaq; asserere, sic uni esse proprium, ut eadem ratione alteri quoq; proprium esset. Unde Porphyr. Isag. cap. 15. *ἴδιον ἀλλῶν εἶναι οὐδέποτε*.

§. 2. Hinc tamen recte non infertur, propria non posse communicari, quemadmodum nullis suffulti rationibus audacter clamitant Timplerus & Keckerm. asserentes: *Proprium si communicetur, tollitur discrimen inter commune & proprium.* Et communicabilitatem tollere proprietatem. Sed exemplis quamplurimis contrarium evincitur; scil. quod proprium *Generis* communicetur *speciei*, proprium *speciei* *individuo*; *Proprium partis essentialis* communicatur *Toti essentiali*; proprium *membri, integro*; proprium *naturæ supposito vel personæ*; *Proprium miscibilis mixto*, proprium *accidentis* communicatur *subiecto*; Nec unus est communicationis modus, ut tamen proprium non definat

395   COLLEG. LOG. PART. I.
desinat esse proprium. vide si placet Caloy.
part. Gen. c. 24. Porism. 6.

C A P. VII.

DE ANTECEDENTIBUS ET CONSEQUENTIBUS

THESIS I.

Antecedens est argumentum artificiale, quod vi solius antecessionis Thema ut consequens arguit. itaq; Antecedentia sunt, quæ rem antegrediuntur, ita tamen ut neq; illius causa sint, neq; subiectum.

Ἐκθεσις.

§. I. Vox *Antecedentis* à Logicis tum Perip. tum Ramæis aliter atque aliter usurpatur; nam 1. In doctrina Axiomatis significat *subiectum Axiomatis*, tò *consequens* vero *prædicatum*. 2 In doctrina Syllogismi designat *præmissas*; quas partem Syllogismi vocant *antecedentem*; conclusionem vero *consequentem*. 3. Interdum antecedens & consequens usurpantur pro *speciebus* *medij termini*, quo thema conjunctum probatur; quo sensu Arist. lib. I. Prior. Analyt. omne medium *Syllogisticum* dicit esse *antecedens* vel *consequens*.

sequens, vel repugnans. Hic loci vero denotat terminum simplicem, talem qui jam est definitus.

§. 2. *Genus in data definitione est argumentum artificiale, obrationes antea allatas; differentia desumpta est à propria antecedentiū arguendi affectione;* ubi sciendum, non quamvis præcessionem constituere argumentum Antecedentis: nam etiam causa effectum, subjectum adjunctum natura præcedunt; quæ tamen ab hoc argumento distincta sunt argumentorum genera; sed quod vi solius antecedentis arguit consequens, nec aliam relationem habet, illud demum argumentum antecedentis constituere dicitur.

THESIS II.

Antecedens est Necessarium, sine quo præcedente fieri non potest consequens; vel Contingens, quod consequens, contingenter antegreditur.

Ἐπιθεσίς.

§. 1. Phil Melant. Dial. lib. iv. p. m. 302. dicit antecedens necessarium est, quod necessariò seu semper antecedit. v.g. *conceptio antecedit partum, flos fructum, Infantia etatem juvenilem, æstas autumnum.* Contingens vero est, quod frequenter, & ut plurimum, non tam
men

men semper antecedit, v. g. *Ebrietas vulnerationem; rubedo matutina imbræ, rubedo vespertina serenitatem diei sequentis.*

THESES. III.

Consequens est argumentum artificiale, quod vi solius consecutionis thema ut antecedens arguit; Estque Necessarium vel Contingens.

'Εκθεσις.

§. Qui intelligit quid sit antecedens, quod hic loci urgamus; non nescit quid sit consequens. Sic v. g. *Dies est necessarium consequens auroræ, nox occasus solis. Vulneratio contingenter sequitur ebrietatem, serenitas matutina rubedinem vespertinam.*

QUESTIONS.

I. An locus Antecedentium & Consequentium sit peculiaris locus Dialeticus?

§. 1. Ramus & Ramæi cœteriq; non pauci hunc locum planè omiserunt quem tamen Arist. Cic. Phil. Melan. Timplerus multique alij tanquam necessarium introduxerunt & inculcarunt. Philip. ait lib. iv. Dial. *Magnus usus est hujus loci in omni vita, ut in de librationibus*

rationibus diligenter prospiciendum, quæ bona vel mala comitentur actiones, quas instituimus. Media via incedere sibi videntur, qui locum hunc quidem plane non omittunt; peculiarem tamen non faciunt, sed referunt ad *Adjunctum*, Dividendo *adjunctum in Connexum*, quod cum subjecto est vel sit, ut Ecclipsis solis passionis Christi; & *Comitans*, hocq; faciunt vel *Antecedens*, quod rem antecedit, vel *consequens*, quod rem consequitur.

§. 2. Antecedens vero & Consequens peculiarem constituere locum Dialecticum, seu à cœteris omnibus distincta esse argumenta evincunt rationes sequentes: 1. Quia competit his peculiaris arguendi affectio, antecessio scil. & consecutio. 2. Quia dantur exempla Propositionum & Syllogismorum, quæ in nulla alia argumenta resolvi queunt quam antecedentia & consequentia. v. g. ex rudit doctus, ex infante puer, ex puero senex, ex virgine uxor, auroram sequitur dies, crepusculum nox, Diem Martis sequitur dies Mercurij, partus sequitur conceptionem. Exempla Syllogismorum sunt: v. g. Habet multas cicatrices, E. Multas acceperat plagas. Heri fuit rubedo cœli. E. hodie verisimile est fieri serenitatem. Heri fuit ultima Decembris, quia hodie est prima Januarij; bæc est vicina partui; E. antehac concepit. Ex hoc

399 COLLEG. LOG. I. PART. I.
h.l. argumētatur etiam Paul. 2. Thes. 2. v. 3. Re-
velatus est homo peccati, filius perditionis i.e.
Antichristus. E. prope est adventus Christi.

Cic. I. de divinat : *Ceos accepimus or-
zum caniculae quotannis diligenter sole-
re servare, conjecturamq; capere, salubrisne
esset annus futurus an pestilens.*

§. 3. Non sine ratione ad hunc locum re-
ducit Scheibl. Top. cap. 9. num. 6. etiam
causam sine qua non, sicut etiam indigitavi-
mus supra p. 297, ubi demonstratum, cau-
sam sine qua non, non esse peculiarem cau-
sam, nec causalem habere influxum sed esse
conditionem tantum prærequisitam; cum
vero causa sine qua non, dicat *relationem*
quandam *consentaneam*, illa autem nec est
causæ ad effectum, ut jam probatum: nec sub-
jecti ad adjunctum. E. erit secundum alia ar-
gumenta, quæ nulla alia esse possunt, quam
antecedentia & consequentia. Ita se habet
demissio valvarum ad lumen in conclave; re-
motio purulentæ ad sanitatem.

§. 4. Imbecillis itaq; est ratio eorum, qui
antecedens & consequens reducunt ad adjun-
cta; ἀκυρολογίαν enim sapit magnam dice-
re, adjunctum aliquod antecedens *respectu*
subjecti; quod tamen adjuncto semper est
prius natura. Si vero intelligatur reductio
illa hoc sensu, quasi subjectum habeat adjun-
ctum

CAP. VII. SECTIO II. ELENCHT. 400
ctum aliquod non antecedens se, sed adjun-
ctum aliud; tum reductio illa non est suffi-
ciens: sic enim antecedens & consequens non
considerantur in respectu ad se invicem, sed
ad tertium videlicet subjectum. v. g. *Chre-*
mes fuit puer *T*est *senex*, ubi duo adjuncta
enunciantur unius subjecti. Sed propositi-
ones hæ: *ex puerø fit senex*; *T*, *senectus sequi-*
tur juventutem vel pueritiam; longe aliter
se habent, inq; alia principia in analysi ac-
curata resolvuntur.

§. 5. Obiter hic nota coronidis loco: *Non*
omnia quæ alijs sunt priora vel posteriora, re-
ferenda sunt ad locum antecedentium T con-
sequantium. Quia 1. causa etiam prior
est suo effecto, 2. Subjectum prius suo ad-
junctio, 3. Signum prius signato. Ubi non
nego, multa esse antecedentia & consequen-
tia quæ induunt rationem signorum v. g. si-
gnata prognostica futurae pluviae dicuntur, pal-
lor lunæ, nigredo nubium, humiditas sponte-
nea lapidum, stillatio lardi, coaxatio ra-
narum solito frequentior, frequens cantus
galli factus tempore insolito, vehemens mor-
sus pulicum & musearum &c. quæ etiam ut
antecedentia, pluviam arguunt ut conse-
quens; signum tamen pro alio atque alio
respectu nunc ad hoc argumentum nunc ad
aliud spectat. Vide quæ supra p. 273. hac de-
re dicta sunt.

II. Qv. An antecedens & consequens rectè dividatur in necessarium & contingens?

§. 1. Affirmativam tuemur. 1. quia ex antecedentibus aliud *necessario* suum consequens antecedit; & quidem ex necessitate vel absoluta vel hypothetica, aliud *contingenter*: v. g. *crepusculum matutinum necessario antecedit diem*, *pueritia juventutem*, *juventus senectutem*: *ver aestatem, aestas autumnum, autumnus hyemem*. Contingenter vero: *Eclipsis solis obitum magnorum virorum*: *rubedo vespertina serenitatem postridianam*: *horror & lassitudo febrem*. 2. Quia consequens aliud *necessario* suum antecedens consequitur, aliud vero contingenter. Repetantur exempla eadem.

III. Qv. An argumentatio hæc sit ex loco antecedentis & consequentis?

Hic homo cum eo qui iam subito interfactus jacet, hoc ipso die jurgatus est, opprobria accepit, dolorem dissimulavit, domum recta abiens, inde mox gladium retulit sub veste absconditum, quem alias gerere non solet: visus est deinde ad locum illum propereare, ubi cædes perpetrata est; vulneratus quoq;

CAP. VII. SECTIO III. AXIOMAT. 402
quog^z redijt, & vulneris sui authorem certum
designare nescit. Quocirca probabile est il-
lum homicidij illic facti esse authorem.

Resp. Qui locum hunc antecedentis &
consequentis appellant etiam *locum à circumstantijs*, hanc & similes argumentationes dicunt esse ab antecedentibus; quod exemplum tamen rectius referri potest ad *Connexa*, & vi connexorum concludi quod intenditur: Nam si antecessio quæ hic quidem datur & consequentio sint spectandæ, patet hanc antecessionem non arguere vi solius antecessionis, sed vi influxus causalis. Quavis non negaverim unum exemplum ad diversas posse referri categorias, principalis tamen respectus maxime attendendus. De hoc exemplo: *Noscitur ex socio, qui non cognoscitur ex se;* idem esto judicium.

C A N O N E S

I. Posito antecedente, ponitur consequens necessarium.

S. Notanter dicitur, *poni consequens necessarium*: nisi enim nexus inter antecedens & consequens fuerit necessarius, non est firma sequela. Valet itaq; argumentatio v. g. *Vespera est, E. erit nox: Sementis facta est, E. sequetur messis. Concepit, E. Pariet.*

§. 2. Non valet. v.g. *Arbores florent. E. dabunt fructus.* *Satio est facta. E. messis erit opima.* *Nubes sunt collectæ. E. Pluet.* *Multa enim possunt intervenire, quæ impediunt consequentia hæc, quo minus sequantur.* Pro consequentibus itaque hujusmodi, regula hoc modo formanda: *Posito antecedente, probabile est sequi consequens.* Sic Christus ad Pharisæos Math. 16. *Facto vespero dicitis serenum erit, quia rubicundum est cælum.*

II. Posito consequente, ponitur antecedens; scilicet necessarium necessariò, contingens contingenter.

§. 1. Canonem hunc ita effert Melanch. *Posito consequente, tunc valet argumentum, cum ostendimus præcessisse illud antecedens, quod necessario præcedit.* Sic e.g. ex Gen. 49. argumentamur: *Sceptrum ablatum est ē Iuda. E. jam venit Messias. Arbores fructus ferunt E. ante floruerunt. Resurrexit à mortuis. E. mortuus fuit. Contingenter vero: Vulneravit alium E. ebrius fuit.*

III. Sublato antecedente, necessarium est tolli consequens.

§. Item ubi antecedens necessarium non est, ibi nec consequens esse potest. v.g. *arbor non*

CAP. VIII. SECTIO I. THEOREM. 404
non floret. & nec dabit fructus. Mulier hæc
non concepit, & nec pariet. Argumentatio
hæc valet in necessarijs, in contingentibus
& mutabilibus non item. Licet ea quæ ra-
rò præcedunt non fuerint, tamen esse potest
consequens; ut, *cælum hodie non est rubi-
cundum*, poterit tamen dies esse serenus.

C A P. VIII.

D E C O N N E X I S.

T H E S I S I.

Connexa seu Concomitantia sunt
argumenta artificialia, quorum unum
alterum vi solius connexionis arguit.

Εἰθεσις.

S. i. Voci Connexi in Logicis varia est
significatio 1. Connexum in doctrina pro-
positionum dicitur id quod est *Conditionale*
seu *hypotheticum* v. g. axioma connexum,
& propositio connexiva. 2. In doctrina Syl-
logismi *Syllogismus Connexus* dicitur, qui ha-
bet *propositionem conditionalem* 3. Phil. Mel-
ancht. connexa dicuntur circumstantiæ
sine quibus res esse non possunt; quales sunt
tempus locus &c. quæ acceptio est latior,
quam ut huc quadret. 4. Cic. in Top. &
Rod. Agric. lib. 1. de invent. cap. 18. con-

405 COLLEG. LOG. PART I.
nexa vocant, quæ simul accidunt, ita ut unum ad alterum referatur extrinsecus, secundum quos connexa essent; Passio Christi & ejus resurrectio. §. Connexa dicuntur termini simplices, qui se invicem vi solius connexionis sine ulla consecutione arguunt, ut hic loci. Græce dicuntur συνημένα.

§. 2. De definitione hac nota obiter. 1. Causam cur connexa, quæ tamen duo sunt argumenta relata, uno nomine tamen, unaq; definitione exprimantur; cum tamen argumenta de quibus hactenus, binis nominibus, definitionibusque distinctis exprimebantur. Sed sciendum terminos Logicos simplices seu argumenta inter se affecta esse duplicita: alia eandem specie utrinque arguendi vim, rationem & naturam possident, & ideo uno nomine unaq; definitione comprehenduntur, cujusmodi sūt Connexa, Relata, Dissentanea, Comparatorum pleraq; & Conjugata. Alia vero argumenta diversa utrinque arguendi vi & affectione gaudent & idcirco diversis nominibus, & definitionibus diversis efferrit volunt, qualia argumenta sunt causa & effectum, subjectum & adjunctum, ceteraque omnia præter jam enumerata.

§. 3. Nota 2. pro intelligentia definitionis. Genus, quod hic sit legitimum, facile est obvium. Differentia petita est à propria

connexorum arguendi affectione; quæ exprimitur vocibus: Vi solius connexionis; pro exegesi harum vocum, addunt alij; sine ulla à se invicem dependentia aut consecutione. Timplerus addit: *sine alterius argumenti relatione.* Unde sequitur, non omnia quæ sibi invicem coexistunt, connexa dici: nam omnia argumenta prout se invicem arguunt & respiciunt, sibi connectuntur; sed illa tantum connexionum titulo hic venire debent, quæ nullam aliā in ista habitudine, arguendi speciem admittunt. Latius itaque quam huic par erat loco, usus est nomine Connexorum Phil. dum *omnia sine quibus res esse non possunt, quæque nunquam à rebus divelluntur Connexa appellavit.*

THEISIS II.

Connexa sunt Necessaria vel Contingentia: Illa sunt quæ necessariò coexistunt; hæc quæ contingenter.

Ἐκθεσις.

§. I. Connexorum talis est natura, ut eorum quædam tam absolutè coexistant, ut uno posito vel sublato; alterum quoq; poniv; vel tolli sit necesse, quæ ideo dicuntur connexa necessaria; ut, *potentia loquendi & ridendi; facultas dormiendi & vigilandi.*

Quædam vero mutabiliter coëxistunt, ut a positione vel negatione unius, alterum ponni vel tolli necesse non sit, & hæc ideo connexa contingentia audiunt. v. g. *doctrina* & *probitas*: *caput brachia* & *pedes*: *flavido* & *dulcedo*.

QUÆSTIONES.

I. Peculiarisne est locus Connexionum?

§. 1. Locum hūc *Connexorum* multi sicco quod ajunt pede, præterierunt, inter quos sunt Ramæi, à Peripateticis etiā plurimi. Sunt vero alij qui eundem ut necessarium introduxerunt, introductum inter locos Topicos docuerunt; utpote Cicero, Phil. Melancht. Rodolph. Agric. Timpl. cœterique. Horum præponderare sententiam ex rationibus perspicuum est sequentibus:

§. 2. Datur 1. Relatio & arguendi affectio inter terminos simplices, quæ ad nullūm aliud argumentum referri potest, sed ab eorum omnium arguendi affectionibus est distincta: talis relatio est inter duos vel plures terminos connexos; v. g. *intellectus* & *voluntas* in eadem *anima* uniuntur, quæ unio dicit Relationem. *Habitus morales* uniuntur ad invicem in *subjecto*: *albedo* & *dulcedo* in *lacte*: *flavido* & *dulcedo* in *pomo*. Unde patet

de patet Adjuncta alicujus subjecti, mutuam habere $\chi\sigma\tau\gamma$ etiam invicem sumta & non solum ad subjectum ; & ratione illius habitudinis hic in exemplum veniunt.

§. 3. Dantur 2. Axiomata , quæ non possunt resolvi nisi in connexa : quâ ratione etiam firmiter concluditur pro distinctione connexorum ; Talia axiomata sunt : *flavido conjuncta est cum dulcedine : potentia ridendi unita est potentiae loquendi.* Christus co-existit Augusto Cæsari : *Eclipsis solis universalis coëxistit passioni Christi.*

§. 4. Dantur 3. Syllogismi legitime concludentes vi connexorum : cum vero omnis Syllogismus materiam suam desumat ex aliquo argumento logico ; hinc quoq; concluditur connexa esse argumenta Logica. Pro exemplo sint hi syllogismi : *Ibi est facultas loquendi E. etiam facultas ridendi. Hac in re est cor E. etiam pulmo.* Ratio consequentiae in his est : *Ubi est unum connexorum ; ibi est & alterum.*

§. 5. Ex hoc loco argumentatur Cic. 3. Tusc. inquiens : *Verisimile est igitur, in quem cadit ægritudo, in eundem cadere timorem & inflictionem quandam animi & demissionem ; In quemq; ea cadunt, in eundem cadit ut serviat, ut victimum se quandoq; esse fac-*

teatur; quæ qui recipit, recipiat idem necesse est
timiditatem & ignaviam. Non cadunt autem
hæc in virū fortē; Igitur ne ignavia quidem.

Item 5. Tusc. ubi ita argumentatur:
Atqui si in virtute satis est præfidij ad bene
vivendum, satis est etiam ad beatè. Satis
est enim in virtute, ut fortiter vivamus. Si
fortiter, etiam magno animo. In quibus ex-
emplis continetur SORITES: unde patet
Soritem ex hoc loco quam maxime confici
posse; legitimeque concludere, si connexa
quæ coacervantur fuerint necessaria; Si ve-
ro contingentia, posse oriri paralogismum.
Cum Sorite magnam habet affinitatem Fi-
gura in Rhet. Climax dicta, cuius exempla
etiam huc quadrant.

II. Qv. Propositiones hæc: *album*
est dulce; loquens est risibilis, sunt ne ex
connexis?

§. 1. Affir. hac unica ratione, quia prout
termini se hic respiciunt, ad nulla alia argu-
menta referri possunt; quod patet per re-
motionem singulorum: describiturque in
his & similibus relatio unius uniti ad unitum
aliud, quæ relatio tantum est connexorum.

§. 2. Non desunt qui has & similes propo-
sitiones contendunt esse ex subjectis & adjun-
ctis.

Eis: albedo enim & dulcedo sunt adjuncta sacchari: risibilitas & potentia loquendi adjuncta hominis. Sed non attenditur in hac dispositione relatio horum adjunctorum ad sua subjecta; quomodo quidem essent ex subjectis & adjunctis; sed ille respectus quem dicunt ad se invicem; qua ratione categoriam innuant connexorum.

§. 3. Si termini hi abstractè enuncientur, posset quis dicere, *argumenta* esse *dissidentia-
nea*, adeoq; *disparata*. Sed semper in praxi Logica attendendum, quid valeat sensus propositæ orationis, unde facile patebit, quomodo se invicem arguant termini. Et hos quod concernit terminos possunt etiam abstractè enunciari, ut invicem consentiant sintq; connexa: v. g. *albedo unita est dulcedini*: *potentia loquendi cum potentia ri-
dendi*.

C A N O N E S.

I. Posito uno necessario connexo-
rum, ponitur & alterum: Negato vero
uno negatur quoque alterum.

§. 1. Voce necessarij, restringitur canon ad connexa necessaria: v. g. valet argumen-
tatio. *Filius Dei est æternus E. etiam in-
finitus. Est omnipotens E. etiam omnipræ-
sens. Equus non habet potentiam loquendi*

E. ne-

E. nec ridendi In connexis vero contingentibus non est firma consecutio: v. g. *Hic homo est crine ruber. E. est dubiae fidei. Hic homo non est exorrectae frontis. E. non est erecti ingenij.*

II. Quod connexum est uni connexorum, id etiam est connexum alteri.

S. v. g. *Quia Aristoteles contemporaneus erat Alexandro M. & Alex. M. Dario; sequitur quod Aristot. quoq; Dario fuit coetaneus.* Item. Christus natus est tempore Augusti Imperatoris, cuius ætate vixit quoque Herodes; concludiur etiam tempore Herodis natum esse Christum.

III. Quod non dum existit, non potest alteri esse connexum.

S. v. g. *Aristoteles Pythagoræ tempore non dum extitit; E. Arist. Pythagoræ non potuit esse auditor.* Vi hujus Canonis argumentari sibi videbantur cæci Judæi contra Christum Joh. 8. 50. annos non dum habes? Quomodo ergo Abraham vidisti. Quos tamen in hunc canonem peccantes refutat Salvator. cap. eodem.

C A P. IX.

DE RELATIS.

THESES. I.

Relata sunt argumenta artificialia, quorum unum alterum ut thema, viso-
lius relationis arguit.

Realiter considerata, sunt Entia, quo-
rum unum pendet ē mutua alterius af-
fectione.

Ἐκθεσις.

§. In hoc capite licebit agere brevioribus; tum quia ea quæ supra ad Prædicamentum Relationis dicta sunt, huic quoq; loco lucem adferunt; tum quia deinceps de Relative op-
positis sumus acturi.

§.2. *Relata* dicuntur à referendo, quia eorum unum mutua habitudine refertur ad aliud. Ab Arist. ἀντιστρέφονται i.e. convertibilia, item τὰ περὶ τὸν i.e. ad aliquid vocantur. Accipitur vox Relati 1. *Strictè* seu *speciali-
ter*, opponiturque tunc correlato. 2. *Gene-
raliter & latius* prout relatum specialiter ita dictum, simulq; correlatum includit. Idemq; evenit hic quod in nonnullis alijs argumentis Logicis, quæ numero plurali efforuntur, qui-
bus

413 COLLEG. LOG. PART. I.
bus duo denotantur & relatum & correlatum
v. g. *Similia*, *Dissimilia*, *Dissentanea*, *Opposita* &c.

§. 3. Definitio proposita est *duplex* propter rationem quæ supra aliquoties est producta. Ad posteriorem definitionem nota. Relationem de qua hic sermo est, longe patere latius, quam eam de qua in Prædicamento Relationis; Ibi namque de Relatis & relationibus tantum ijs agendum erat, quæ in Prædicamento locari apta nata sunt, hujusque Entis speciei species sunt; hic vero relatio attenditur non tantum ea quæ volvitur inter duo entia, sed & inter modos entis, imo & inter entia ficta & rationis: argumenta namq; Logica, ut rectè docuit Ramus tam esse generalia convenit. De intellectu definitionis prioris non est magnopere laborandum. Differentia petita est à propria arguendi affectione, & indigitatur vocibus vi foliis relationis.

THESIS II.

Relata sunt. 1. Realia & Rationis 2. secundum Esse & secundum Dici. 3. Mutua & non Mutua 4. Relata Æquiperantiae & Disquiparantiae.

Exθεσις.

§. 1. De hisce Divisionibus primo notandum;

Qui

Qui fiat quod earum plerasque supra Procœm. Log. p. 202. rejecimus & recensuimus inter distinctiones nominales; jam vero pro veris divisionibus venditemus? Ratio jam modo est indicata §. 3. Thes. 1. Quia Tò Relatum hic latius se extendit, quam ibi, Relataq; secundum dici, & rationis hic relata dicuntur, licet ibi nominetenus tantum.

§. 2. Supra p. jam citata explicuimus, quid sit *Relatio realis*; quid *relatio secundum esse* & *secundum Dici* &c. Ex illa explicatione abstractorum, possunt etiam intelligi hæc *concreta*, scilicet quid sint *Relata realia* & *Rationis*; *Relata secundum Esse & Dici*, ideoq; uno vel altero exemplo, terminos hos jam illustrasse sufficiet.

§. 3. *Relata Realia* sunt: *Pater & Filius*; *dominus & servus*; *uxor & maritus*; *Discipulus & Praeceptor*; quæ etiam exempla esse possunt *Relatorum secundum esse*, item eorum quæ dicuntur *Relata mutua*. *Relata rationis* sunt; *genus & species*; *definitio & definitum*; *causa & effectum*; *subjectum & predicatum*, & omnia deniq; quæ ex operatione intellectus relationem suscipiunt. *Relata secundum dici* sunt; *scientia & scibile*; *visus & color*; *auditus & sonus*; *ala & alatum* esse. *Relata non mutua* sunt, *creator & crea-*
m. *Relata æquiparantia* sunt, *frater & fr-*

ter; *Soror & Soror*; *amici ejusdem conditionis & dignitatis*; *Disquiparantiae*; *dominus & servus*, *sacer & gener*, *pater & filius*; *præceptor & discipulus*; *De sensu vero hujus divisionis cæterarumq; quæ disceptari solent*, vide obiter annotata p. jam modo citata 202. & seq.

QUESTIO.

Consentaneisne an Dissentaneis argumentis annumeranda sunt Relata?

§. I. Dounam. in Comm. Dial. lib. I. c. 14
hac super re quatvor recenset sententias 1.
Sunt qui Relatis peculiarem inter argumenta Logica locum dicunt non convenire; quia relatio sit affectio generalis omnium argumentorum. 2. Alij existimant Relatorum locum vere esse locum Dialecticum, referuntque solum ad dissentanea; sed cum hoc discrimine, ut quidam comprehendant ea sub adversis, aliij vero peculiarem contendunt esse speciem Dissentaneorum, quod quidem fecit Arist. & qui huic seqvutus est Ramus. 3. Aliorum sententia est relata ad sola consentanea spectare. 4. Nec desunt qui Relata tum ad Consentanea, tum etiam ad Dissentanea reficiunt. Quam quidem sententiam approbas non tamen eo in sensu, quo voluit Slute-inquiens: *Relata quatenus consentanea sunt,*

Ornatissimo & Egregiae spei Adolescenti

DN. O L A O R I N G I O

Acad. Aboens. civi industrio,

Disputatione hac publica semet exercecenti.

Quisquis in orbe fuit clarus per Palladis artes
Eximias, Charitum per celebrisque; choris:
Sparsa procul Logicæ volvebat dogmata Ca-

Quæ mentis dubias explicuere vias. (Itæ,
Horum tu RINGI Sectator servidus audis,
Dum Logicam discens, ardua scire paras.
Janua dicta fuit Sophiæ Dialectica quondam;
Quam superans, pateant templa adeunda

Tibi.

Gratulabatur

L. Mq;
PRÆSESh.d.

JUVENI, moribus ornatissimo,

DN. O L A O R I N G I O, Cognato
suo perdilecto, Salutem!

Quis incœptis non favebit Tuis? qui tam
avide bonis incubis literis, ut non per trans-
sennā, quod ajūt, Philosophie introspicere par-
tes, sed Disputando, earum adire intima, sum-
mā niteris ope. Et licet optimè nosti, quam
grave sit sine pecuniâ, rerum gerendarum
nervō, in hīsc, quæ multa desiderant auxi-
lia, proficere, tibique rem familiarem prorsus
deesse, nihilominus tamen, Te ab incœptis,
nulla detinere potest difficultas, nullum fri-

gus, nullusq; aestus, sed omnem studijs impen-
dis laborem, quem otij spe sustentas. Qua-
propter, uti cepisti, perge, & magnam Tibi,
apud omnes, publici boni amatores, concili-
abis gratiam, superiorum invenies promotio-
nem, Cognatorum experieris opem, & quod
maximum est, Animi tui habebis tranquilli-
tatem! Vale.

Hæcce gratulabundus festinans adposuit,

NICOLAUS RINGIUS. Jll. Cl.
Tott. Q. A. & D. Acad. Ab.

Splendida prærapido tendunt ad munia cursu,
Qui Studiosorum nomina clara ferunt;
Sed simul haud omnes tacito sub pectore volvunt,
An decus an laudem jure parare queant?
Atq; cavere dein ne pars sibi claudicet ulla
Officii, fasces cuius obire petunt.
Scilicet innumeris fortunæ dotibus audi
Discipiunt tantum velificare sibi:
Non populi solers intendit quisq; salutem;
Sed placet egregiò vita labore earens,
Attamen hi per fasq; nefas intrudere semet
In præclara volunt munera præ reliquis.
Haud aliter mimi visunt convivia primi;
Haud aliter primum fercula musca capit,
Gratulor ergo tibi, precor & felicia quævis,
Quod velis illorum deferuisse viam.
Pergas Aoniis sic invigilate Camœnis,
Ingeniumq; sagax rite polire tuum:
Pergas (quod caput est) Domino confidere semper;
Sic tibi secretis non opus est cuneis:
Sic tibi triticeas messes quoq; bruma ministrat;
Sic tibi clara dies sole fit occiduo.

Orphæ

Orphauus es : Numquid vivit Patrum Pater alius
Nempe suos fœtus ipsaq; bruta fovent.

Præstantissimo Dn. Respondenti
felices in studijs progres-
sus gratulatur

OLAUS O. LAURÆUS
O-Bothn.

AD Sacras Musas, verbum ut memorabile
vatis,

Currere conanti, non via lata datur.

Abdita Thessiadum quia sunt secreta soro-
rum,

Clarus & excelsa Phœbus in arce sedet.

Ad cujus vigilat labor improbus atria custos,
Gnavus ad hæc doctâ ducit in arte labor.

Hic jubet ad pingues obscurâ nocte lucernas.

Lumina divinis saepè dedisse libris. (res,
Hic docet, hic monstrat, doctas enodat hic ar-

Antea difficultem, dat facilemq; viam.

Gratulor ergo tuis bene cæptis, gratulor
ausis.

Pergito sic porro castra sequi Aonidum.

Post mala mercator lucrum sat percipit am-
plum:

Post pugnam miles laudibus evicitur.

Non aliter tandem claros post hosce labores

Tunc tibi Castalides præmia digna ferent.

Hæc pauca L. Mq adposuit
JOHANNES A. Saarmans
Bothn.

Morum elegantiâ, studijsq; liberalibus Præ-
stantissimo JUVENI,

DN. OLÄO RINGIO,
Fautorî & Amico sincerè dilecto, de
materiâ nobili, subtiliter è Ca-
thedra differenti.

Artes, sine Logica, discere qui vult fideliter, fallitur; Nam absq; illa, cuncta jacent dogmata. Sine hac, nullus unquam profecit, nemoq; proficere potest, adeo ut in vita communi maximus ejus fructus, nec vita Rustica Logicæ caet usu. Hanc Tu Dn. RINGI, colis artem, muneraq;, ore tuo decente larga depromis, quod, virtus est egregia. Meritò igitur tibi, tuoq; ingenio gratulor, magnaq; dico laudes. Perge deinceps, studijs tuis inceptis, imponere metam. Deus Opt. Max. Studij tui ingressum felicem atq; secundum, progressum longè feliciorem, Egressum felicissimum, faciat. Fide Dco, spes tua minimè confusa peribit.

*Hecce licet paucula, amicâ tamen
mente, ut demonstrare possim,
quam sint mei erga te Certissi-
ma vincula amoris, festinans
scripsi*

THOMAS ARENIUS,
Ostro-Bothn.